

FACTSHEET

160 JAAR HERDENKING WETTELIJKE AFSCHAFFING VAN DE SLAVERNIJ EN HOE HET SLAVERNIJVERLEDEN DOORWERKT IN HET HEDEN

De samenhang tussen de VN Herdenkingsdag op 25 maart, de Durban Verklaring, de excuses op 19 december 2022 en het begrip afrofobie.

Art.1 Midden Nederland, met dank aan Dr. Barryl A. Biekman

25 MAART, EEN VERGETEN HERDENKING

De Verenigde Naties (VN) hebben 25 maart als dag van herdenking gekozen, als opstap voor het bespreekbaar maken van de doorwerking van het slavernijverleden. Daarmee voldoen de VN aan de verwachtingen die zijn vastgelegd in de Durban Verklaring en bijbehorend actieprogramma (Durban Declaration & Platform for Action, DDPA 2001), een van de resultaten van de World Conference against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance (WCAR).

DE DURBAN VERKLARING EN HET ACTIEPROGRAMMA

Enkele belangrijke paragrafen uit de verklaring:

(Paragraaf 100) “De VN erkennen en betreuren ten zeerste het onnoemelijk leed en kwaad dat miljoenen vrouwen, mannen en kinderen is aangedaan als gevolg van slavernij, slavenhandel, transatlantische slavenhandel, apartheid, genocide en tragedieën uit het verleden. Sommige staten hebben het initiatief genomen om zich daarvoor te verontschuldigen; zij hebben waar nodig schadevergoeding betaald voor de ernstige en massale schendingen.”

(Paragraaf 101) “Om de donkere hoofdstukken uit de geschiedenis te kunnen afsluiten en als middel tot verzoening en healing nodigen de VN de internationale gemeenschap en haar leden uit om de nagedachtenis van de slachtoffers van deze tragedieën te eren. We stellen vast dat sommigen het initiatief hebben genomen om spijt te betuigen of excuses aan te bieden, en roepen degenen die nog niet hebben bijgedragen aan het herstel van de waardigheid van de slachtoffers op om passende manieren te vinden om dit ook te doen.”

(Paragraaf 102) “De VN roepen alle betrokken staten op om passende en doeltreffende maatregelen te nemen om de blijvende gevolgen van deze praktijken een halt toe te roepen en te keren.”

Met de instelling van de herdenkingsdag hoopte de VN dat dit voor de lidstaten, inclusief Nederland, aanleiding zou zijn om de DDPA hoog op de nationale agenda te zetten. Resoluties en verwante VN-verklaringen zoals de slotverklaringen van de Durban Review (2009), het Internationaal jaar voor mensen van Afrikaanse afkomst (2011) en het Internationaal VN-decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst (2015-2024) hebben evenwel niet geleid tot nationale actieprogramma's in Nederland.

Bekend met de sociaal-maatschappelijke en politieke context van enkele lidstaten die de uitvoering van de DDPA gecompliceerd maakt, hebben de VN in 2013 besloten tot de instelling van het Internationaal VN-decennium voor mensen van Afrikaanse afkomst (2015-2024), met als doelstelling het bestrijden van alle vormen van meervoudig racisme, institutionele discriminatie, vreemdelingenhaat, aanverwante onverdraagzaamheid en daaruit voortvloeiende onrechtvaardige acties tegenover mensen van Afrikaanse afkomst.

EXCUSES IN PERSPECTIEF VAN DE DDPA

Op 19 december 2022 bood minister-president Mark Rutte excuses aan “voor het handelen van de Nederlandse staat in het verleden, postuum aan alle tot slaaf gemaakten die wereldwijd onder dat handelen hebben geleden, aan hun dochters en zonen, en aan al hun nazaten tot in het hier en nu.”

Hoewel de minister-president in zijn toespraak niet verwees naar de DDPA, kan toch worden gesteld dat de aangeboden excuses daarmee direct verband houden. Daarmee is een belangrijke stap gezet naar officiële erkenning van transatlantische slavenhandel, slavernij en kolonialisme als misdaden tegen de menselijkheid. De Raad van Kerken, de gemeentebesturen van Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Den Haag, ABN AMRO en De Nederlandsche Bank erkennen dit al eerder. Met de excuses van de Nederlandse staat is een lang gekoesterde wens van de nazaten van tot slaaf gemaakten vervuld, en is de weg vrijgemaakt voor herstel en gerechtigheid.

Uit de toespraak van de minister-president (19-12-2022)

“Eeuwenlang hebben de Nederlandse staat en zijn vertegenwoordigers slavernij mogelijk gemaakt, gestimuleerd, in stand gehouden en ervan geprofiteerd. Eeuwenlang zijn in naam van de Nederlandse staat mensen tot handelswaar gemaakt, uitgebuit en mishandeld. Eeuwenlang is onder Nederlands staatsgezag de menselijke waardigheid met voeten getreden op de meest afschuwelijke manier. En te weinig hebben opeenvolgende Nederlandse regeringen na 1863 gezien en erkend dat het slavernijverleden een negatieve doorwerking had en heeft. Daarvoor bied ik namens de Nederlandse regering excuses aan.”

Hiermee erkent het kabinet volmondig de conclusie van de VN en de Raad van Europa. Klaas Knot, president van De Nederlandsche Bank, stelde tijdens een persconferentie dat afrofobie in Nederland het gevolg is van de transatlantische slavenhandel, slavernij en kolonialisme, en dat de doorwerking van het slavernijverleden in het heden daarin het meest zichtbaar is.

“Het kabinet neemt daarom maatregelen tegen stagediscriminatie”, aldus Robbert Dijkgraaf, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Mensen die hun naam willen veranderen, kunnen dat vanaf 1 januari 2024 kosteloos doen. Daarnaast is er een staatscommissie ingesteld met als opdracht onderzoek te doen naar de stand van discriminatie en racisme in Nederland. Het onderzoek richt zich op alle sectoren van de samenleving. In opdracht van Hanke Bruins Slot, minister van Binnenlandse zaken, wordt ook de overheid doorgelicht op discriminatie en etnisch profileren.

WHATSAPP
06 232 232 71

E-MAIL
INFO@ARTIMN.NL

WWW.ARTIMN.NL

OVERTUIGING
HEID, RAS, GESLACHT
WELKE GROND DAN OOK IS

AFROFOBIE NADER BESCHOUWD

Afrofobie verwijst naar alle specifieke vormen van meervoudig racisme tegenover mensen van Afrikaanse afkomst. Een dergelijke specificatie is al langer gangbaar met betrekking tot discriminatie van andere bevolkingsgroepen, denk bijvoorbeeld aan antisemitisme, islamofobie en moslimfobie, homofobie en xenofobie in brede zin.

De introductie van de term afrofobie was in 2015 aanleiding voor een groep ervaringsdeskundigen om in gesprek te treden met het toenmalige Interdepartementaal Overleg Racismebestrijding. Hun doel was om de aanduiding afrofobie te formaliseren en om ten behoeve van een nauwkeuriger formulering nader onderzoek te doen. De term is immers complex: ze heeft betrekking op mensen, afkomstig uit Afrika én naar een gedeelde of verdelende geschiedenis.

Meldingen van ervaren discriminatie op grond van herkomst en huidskleur bij Art.1 MN:

Jaartal:	2019	2020	2021	2022
Aantal meldingen (plaats voorval)	148	227	213	238
Percentage van het totaal aantal ontvangen meldingen	43%	49%	38%	50%

Uit CBS onderzoek is gebleken dat slechts 1,1% van de burgers die discriminatie ervaart, dit meldt bij een antidiscriminatievoorziening als Art.1 Midden Nederland.

(CBS 2023, onderzoek: Gediscrimineerd gevoeld? (www.cbs.nl))

WHATSAPP
06 232 232 71

E-MAIL
INFO@ARTIMN.NL

WWW.ARTIMN.NL

OVERTUIGING
GEMEID, RAS, GESLACHT O
WELKE GROND DAN OOK, IS